

AI có thể đọc được bệnh nhưng chỉ bác sĩ mới hiểu người bệnh

👉 NGUYỄN HUYỀN

CUỘC CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP LẦN THỨ TƯ, VỚI TRỌNG TÂM LÀ TRÍ TUỆ NHÂN TẠO (AI), ĐANG LÀM THAY ĐỔI SÂU SẮC NHIỀU LĨNH VỰC TRONG ĐÓ CÓ Y TẾ. TRƯỚC SỰ PHÁT TRIỂN NHANH CHÓNG CỦA CÁC CÔNG NGHỆ HỖ TRỢ CHẨN ĐOÁN, ĐIỀU TRỊ, KHÔNG ÍT NGƯỜI ĐẶT CÂU HỎI: LIỆU AI CÓ THỂ THAY THẾ, THẬM CHÍ LẤY MẤT CÔNG VIỆC CỦA BÁC SĨ TRONG TƯƠNG LAI?

PGS.TS Lê Hoàng Sơn, Phó Viện trưởng kiêm Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu tiên tiến quốc tế về trí tuệ nhân tạo ứng dụng, Viện Công nghệ Thông tin, ĐHQGHN, khẳng định: AI đang và sẽ đóng vai trò rất quan trọng trong y tế nhưng không thể thay thế bác sĩ.

Theo PGS.TS Lê Hoàng Sơn, thực tế cho thấy, AI đã chứng minh giá trị trong việc hỗ trợ khám chữa bệnh và tư vấn điều trị. Trong giai đoạn Covid-19, Bộ Y tế đã công bố nhiều ứng dụng AI phục vụ sàng lọc thông qua phim X-quang ngực. Bệnh viện Phổi Trung ương áp dụng AI trong sàng lọc bệnh lao, giúp rút ngắn thời gian và mở rộng khả năng triển khai xuống các tuyến cơ sở.

Trong khi đó, Bệnh viện Trung ương Quân đội 108 triển khai hệ thống AI chuyển đổi giọng nói

thành văn bản với độ chính xác trên 85%, giúp bác sĩ tiết kiệm thời gian ghi chép, tập trung nhiều hơn cho thăm khám và điều trị.

"AI mang lại nhiều lợi ích cho ngành y tế, đặc biệt là cải thiện quy trình làm việc và tăng hiệu suất. Nhờ khả năng hỗ trợ chẩn đoán tự động, bác sĩ có thể giảm thời gian xử lý thông tin, từ đó ưu tiên cho các ca bệnh khẩn cấp hoặc hiếm gặp. Bên cạnh đó, AI còn góp phần giảm tải thủ tục hành chính, chuẩn hóa báo cáo, hạn chế những sai sót có thể tránh được - điều rất quan trọng trong bối cảnh hệ thống y tế đang chịu áp lực lớn và sự phân bổ nguồn lực giữa các địa phương còn chưa đồng đều", PGS Sơn nhận định.

Tuy nhiên, PGS Sơn nhấn mạnh, AI chỉ có thể hỗ trợ xử lý một số nhiệm vụ, chứ không thể làm thay vai trò, chức năng và trách nhiệm của bác sĩ. Công việc của bác sĩ không chỉ là chẩn đoán mà còn bao gồm diễn giải, chịu trách nhiệm pháp lý và tư vấn điều trị cho bệnh nhân.

Ngay cả những hệ thống AI tiên tiến nhất hiện nay cũng chỉ đưa ra các phỏng đoán về tình trạng bệnh và phương án điều trị dựa trên dữ liệu quá khứ. Trong khi trên thực tế, nhiều liệu pháp hiệu quả lại không nằm ở số đông hay trong các mô hình thống kê mà dựa vào sự hiểu biết và cảm nhận của bác sĩ đối với từng bệnh nhân cụ thể.

"AI có thể đọc được bệnh nhưng chỉ bác sĩ mới hiểu người bệnh", PGS Sơn nhấn mạnh. Một bác sĩ giỏi không chỉ nhìn vào kết quả xét nghiệm (dữ liệu cứng) mà còn quan sát sắc mặt, dáng đi, phản ứng tâm lý của bệnh nhân (dữ liệu mềm) mà AI rất khó nắm bắt đầy đủ.

Một yếu tố quan trọng khác khiến AI không thể thay thế bác sĩ là vấn đề pháp lý và đạo đức. Hiện nay, chưa có khung pháp lý nào công nhận AI là một thực thể có tư cách pháp nhân để ký hồ sơ bệnh án hay chịu trách nhiệm trước pháp luật. Trong các hội đồng chuyên môn y khoa ở Việt Nam, AI chỉ được xem như một "xét nghiệm cận lâm sàng cao cấp", kết quả bắt buộc phải được bác sĩ đối soát và ký xác nhận.

Bên cạnh đó, trí tuệ cảm xúc (EQ) và sự thấu cảm là những giá trị cốt lõi của nghề y. Một bệnh nhân ung thư giai đoạn cuối cần sự đồng hành, an ủi và những quyết định mang tính nhân văn hơn là các con số dự báo lạnh lùng từ máy móc. AI không thể "nắm tay" bệnh nhân cũng không thể chia sẻ nỗi đau với gia đình họ.

Do đó, theo PGS Sơn, AI là công cụ để bác sĩ làm việc tốt hơn, không phải để thay thế bác sĩ.